Natisov 15.000.

„Stajerc“ izhaja vsaki torek, datiran z dnevom naslednje nedelje. Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krone, za pol in četrt leta razmerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se sprejmi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin. Uredništvo in upravništvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer. Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 42. | V Ptuju v nedeljo dne 20. oktobra 1907. | VIII. letnik.

Dvojno lice „Narodne stranke“:

(Izviren dopis.)

V Celju, oktobra 1907.

Novo ustanovljena „Narodna stranka“, ki si imenuje v eni sapi „narodna“, „krščansko-demokratična“, „napredna“ in „kmetska“, — je pač dvojno lice.

Prvo lice! — Ko se je imel vršiti kmetski zbor v Gradcu, je „Narodni list“ o tem prvem koraku štajerskih kmetov deloma molčal in deloma lagal. Prvo je bilo najbolj pošteno, kajti ta list je hotel, da bi se kmete ne opozorilo na to priliko, seznaniti se s štajerskimi kmeti cele dežele in napraviti korak naprej na poti zedinjenja vseh kmetov brez politične in narodnostne razlike. Pa tudi lagal „vseslovenski“ modrijan v Celju, ki nosi nemško ime Spindler. Trdil je namreč prav po surovo kratko, da je to zbor „nemških“ kmetov, ako ravno se je po vseh kmetom naslovljenih listih pisalo, da je to zbor štajerskih kmetov brez razlike narodnosti, kar je tudi predsednik pripravljalnega odbora javno na shodu povedal. Iz tega sledi, da je imel „Narodni list“ namen, preprečiti obilno udeležbo podnje štajerskih kmetov na graškem zboru in obenem agitirati proti tako potrebni c. k. kmetski družbi.

Drugo lice! Zdaj, ko se bližajo deželnozborske volitve, pojavlja se to drugo lice. Gospod kazenski zagovornik v Celju, tretji steber „narodne stranke“ in zet, obenem kompagnon klerikalnega odvetnika dr. Filipiča (edinega slovenskega advokata, ki ne menja barve po modi, najti črn je in ostane!) — ta kazenski zagovornik torej se klati po gornji Savinjski dolini in prošnjari na videz za c. k. kmetijsko družbo. V resnici pa pripravlja le tla za bodoče volitve v „narodno stranko“. Kdo ve, ako med volitvami dr. Božič ne postane celo — „kmet“. Čudimo se le, da mu pri temu delu asistira g. dež. notovalni učitelj Goričan. Žal bi nam bilo za marljivega učitelja, ako bi moral skusiti moč žegnanega rimskega dr. Korošca. Ta fant ima muskeljne, da vrže človeka iz službe; naj o temu pove povestico pane Kušec iz rogaškega okraja!

In zopet strši modrijan Spindler s svojim „kandidatom“ Žurmanom, o katerem so klerikalci tako čudne dogodbice poročali, po rogaškem okraju. In tisti Spindler, ki je z lažjo odvajal kmete od kmetskega zbora v Gradcu, nastopa zdaj nakrat kot kmetski organizator, da, celo kot agitator za tisto kmetsko družbo, katera je graški shod priredila. Torej: tukaj naj kmetska družba pomaga, da bo kmetski gospod šribar ali gospodski kmet Žurman, klerikalec v penziji in aktivni „narodni“ Flügeladjutant „mit Aussicht auf einen Generalposten“, postal deželni poslanec . . .

V Žitalih se je istotako govorilo o združenju kmetov in o koristih kmetijske družbe. Izvolil se je pripravljalni odbor za snovanje podružnice in — obenem so bili izvoljeni zaupniki „narodne stranke“. Ti šmentani pejbi, kak lepo ste jo stuhtali! Ali pozabili ste, da kmet. podružnica je mogoča le tam kjer se politiko izpusti. Ali ni podružnica za vse kmete? Ali je kmet manj vreden, ako slučajno ne trobi v Špindlerjev rog?

Istotako se je postopalo na Ponikvi. Ko so gospodje iz Celja slutili, da se ima vršiti zborovanje v namen ustanovitve podružnice, napravili so takoj zaupni shod „narodne stranke“. Celjski advokat, baje kapucinec v pokoju in obenem v zabavo „kmet“ dr. Karlovšek imel je celo pridigo o koristi kmetske družbe. In vendar se ga ni volilo v pripravljalni odbor. Na mesto njega so volili delavnega, pridnega kmeta Zabukošeka (ki sicer ni naše stranke, kar je pa vse eno) kot začasnega predsednika.

Dalje časa zasledujemo to počenjanje „narodne stranke“ in morali smo se v kmetski jezi oglasiti. Mi „narodovcem“ ne zamirimo, da delajo v politiki. Ali kmetske podružnice se ne smejo snovati na podlagi političnih strank, kajti kmet je kmet, naj bode potem tega ali onega mišljenja!

Zapomni si torej, ti celjski modrijan in povej tudi svojim „narodnim“ pristašem, da se sme imeti dvojno lice brez zamere le v pustnem času. Takrat je čas za burke, — ali burk se ne sme uganjati z vbogim kmetom! Kupite si igrač pri klerikalnemu Kostiču v Celju, — kmetska družba pa ne bode imela zaloge igrač za take velike otroke. . . M. Z.

Politični pregled.

Cesar — bolan. Kakor težka môra se je vlegla na avstrijske narode vest, da je naš cesar bolan. Listi prinašajo cele strani poročil. tuji vladarji si pustijo vsak dan parkrat brzojaviti, kako je z boleznijo. Ljudstvo pa čita in pričakuje željno, da se položaj zboljša. . . Kaj je to, da vživa ravno naš avstrijski cesar tako velikanske simpatije in tako vročo ljubezen pri vseh državah, vseh narodih in vseh političnih strankah? Oseba 77 letnega starčka, ki je skoraj 60 let stal na krmilu te tako viharne države, ki je toliko kot človek in vladar pretrpel, kakor pač malokateri človek na svetu, ki je pa vendarle vstrajal in ostal na svojem mestu, — ta oseba prisili vsakogar, da pripogne svojo glavo in jo spoštuje. Ali ne samo to! Avstrijski cesar je garancija miru in pokoja v Evropi, on je središče miroljubnega razvitka v Evropi in zato se tresi celi svet in pričakuje tako željno poročilo o ozdravljenju cesarja. Zdaj se poroča, da se obrača na bolje, čeprav je cesarjevo stanje še vedno nevarno.

Državna zbora na Dunaju in v Budimpešti sta stopila skupaj. Vladi sta predložili načrt avstro-ogrske nagodbe. Danes se ne moremo s to velezanimivo zadevo popečati. Ali prihodnjič! Dovolj za danes, ako povemo, da je nagodba precej boljša nego je bila dosedanja.

Zvišanje izdatkov za vojno mornarico. Leto 1907 se je porabilo za vojno mornarico (Kriegsmarine) skupno 45½ milijonev kron. Izdatki za nove bojne ladije pa bodo proračun za leto 1908 občutno zvišale. Izdalo se bode namesto 45½ najmanje 70 milijonev kron. Lepi časi!

Zvišanje plač — oficirjem. Vlada namerava zvišati plače oficirjem. Zato potrebuje svotico 9 milijonev kronic. Ali je to zvišanje res tako presneto potrebno? Zdaj dobi lajtnant 1.680 K

Mežnar Mihal.

Nemško spisal O. J. Bierbaum.

(Nadaljevanje).

Da pa je Mihal svojih tristo rajnškof, kere je tak lako gvinjo, zapravio, šo je drgoč k gospodi; šepeto je, no lice je še bol pobožno obračo, kak prvokrat no je prosio gospoda za petsto rajniš. Gospod grejo drgoč v kaso, po tisto velko stünfo, napravio Mihali bol dugo povedgo no zaračünijo malo vekši intereš, no si mislijo: „Po moji vesti je to ne preveč.“

Mihal si je mislio, da bo stotimi penezi jako dugo lako dobro živio, pa itak jih je že prle zabikso, kak prvokrat; ja še prle je on peneze zafüčko, kak so gospod gverane šteli meti. Kčasi termina so gospod terjali za peneze, Mihal se je čoho za vühami, no je presislavo, kak bi se on od totega presilnega gospoda najdli rešio.

Najnog mu v glavo padne kaj bo on napravo. On zazove svojo Lojzo no joj reče: „Znaš kaj, jaz se bom v štampet lego, bom celo na miri ležo, kak da bi mrtev bio. Tak pa, samo za gospoda. Ti hitro žegnano vodo no sveče donesi, napravi me na štampeti tak, kak mrtveca, ti pa se joči, kak se najbol moreš no reči fajmeštri: da sem bio jaz v lesi drv podirat, no me je eno drevo tak vudrlo, da sem bio na mesti mrtev. Ti moreš sploh med tvojim jočom za me jamrati no žveglo iskati, no za jo spitavati. Gospod bodo pitali, kaj za žveglo ti iščeš; no ti moreš rečti: Mihal je meo eno žveglo, kero je on od ene stare ženske dobio; tista žvegla ma takšno moč, kaj mrtve gor zbüdi! Mihal je prle eno žveglo pri stacünari za par krajcarjov küpio, jo je k sebi v štampet djo, no Lojza more tak napraviti, da ona žveglo pri jem najde; drügo bo že šlo.

Lojza je vse napravila kak je joj Mihal povedo, kajti ona je znala, kak gospod ženskam sploh predgajo: on naj bo tvoj gospod in tvoj mož.

Ona je vse napravila, šla k gospodi, kričala no se jokala tak strašno, da so gospod od samega straha v svoj stolec opali. Kak so gospod k sebi prišli, so samo rekli: »zaj so moji penezi hin, hin, hin so penezi!« Gospod grejo k mrtveci. »Takša nesreča, on je hin no moji penezi so tüdi hin, vse je hin!« Zaj se začne Lojza znovega jokati, išče no išče no pravi, da je Mihal od ene stare žene eno žveglo dobio, kera takšo moč ma, da mrtve zbüdi. Joj da bi jo le najšla! Gospodi se to ne vidi gvišno, al kaj čejo, morti pa bi ali le pomagalo, petsto rajnš z enim füčkom na tisto žveglo k življenji spraviti! „Iščite, iščite žveglo“, zapovejo gospod. Rihtik najde Lojza žveglo pri mrtveci v štampeti. Najnog zderejo gospod žveglo z rok no začnejo füčkati na jo. „Jezuš, Marja no sv. Jožef! Mihal se že gible no oči odpira. . . »Mihal! kak pa kaj v večnosti vün vidi?“ pitajo ga gospod. — „Strašno, jako strašno, gospod!« — „Kaj pa si vidio, Mihal, povej mi!“ — „Strašno, gospod; tam pečejo več mešnikov vküp v eni velki pundvi! — „Ja zakaj je pečejo?“ — „Ja zato, kaj so od mežnarov intereše vzeli no ove peneze tüdi terjali! Joj, drli so se kak divja živina!“ — „Onti pa ne?“ še pitajo gospod ednog. — „Zagvišno je resen,“ reče Mihal, „da bi vi le čüli, kak so tülili.“ — „Naj ti bo, jaz ti šenkam intereš, samo moje peneze mi gveraj, če perle ne mogočno, pa drügo leto!“. „Ja, ja, samo zbüdite me celo gor.“ — Gospod so füčkali z žvegloj, kelko je mogoče bilo, no glej — Mihal je resen s štampeta skočio, no vsi so bili veseli. . .

(Naprej prihodnjič).